

Αφηγήσεις ζωής στο σχολικό πλαίσιο

Ευαγγελία Μπούτσκου

Αφηγήσεις ζωής

- Αναπαραστάσεις γεγονότων
- Προσωπικές κατασκευές που εντάσσονται σε συγκεκριμένο πλαίσιο
- Κατανόηση εαυτού και πλαισίου
- Αυτοπροσδιορισμός και ετεροπροσδιορισμός

Σημασία έχει η υποκειμενικότητα

- Οι αφηγήσεις μας επιτρέπουν να βιώσουμε χωρίς να ζήσουμε
- Διανοητικά, εγκεφαλικά και πνευματικά είμαστε προετοιμασμένοι να μαθαίνουμε μέσα από ιστορίες

Γιατί λέμε ιστορίες- αφηγητής

- Απόλαυση του αφηγητή να είναι και ο πρωταγωνιστής και το ακροατήριο
- Συνειδητά ή ασυνείδητα ο αφηγητής βιώνει μια αρχετυπική πληρότητα που του αποδίδει ρόλο και ταυτότητα
- Βοηθά να κατανοήσει τις πράξεις του και να δώσει συνάφεια και συνέπεια

Αφηγητής

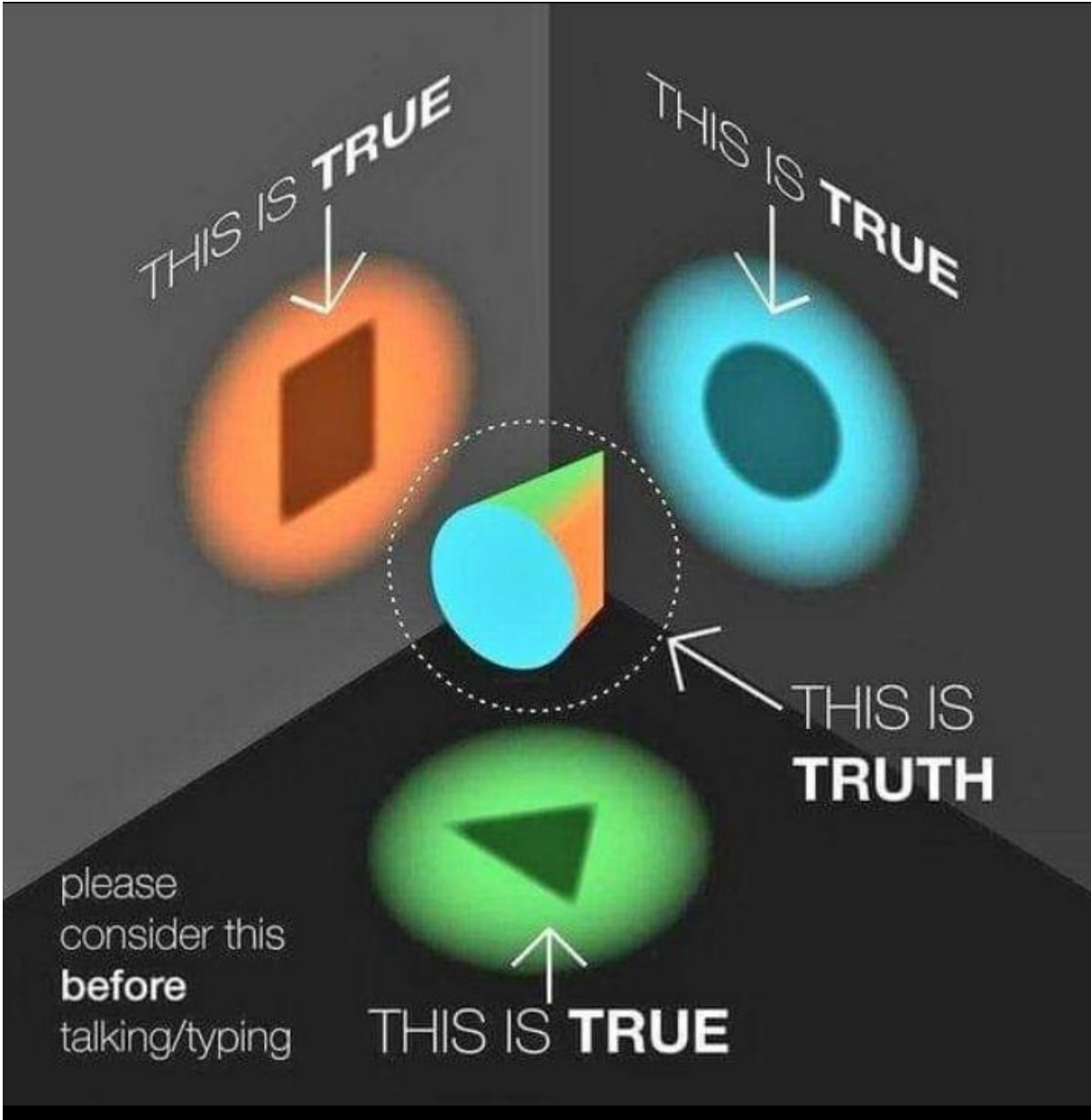
Μήνυμα-Ιστορία

Θεατές

Ακροατές

Αναγνώστες

Κοινό

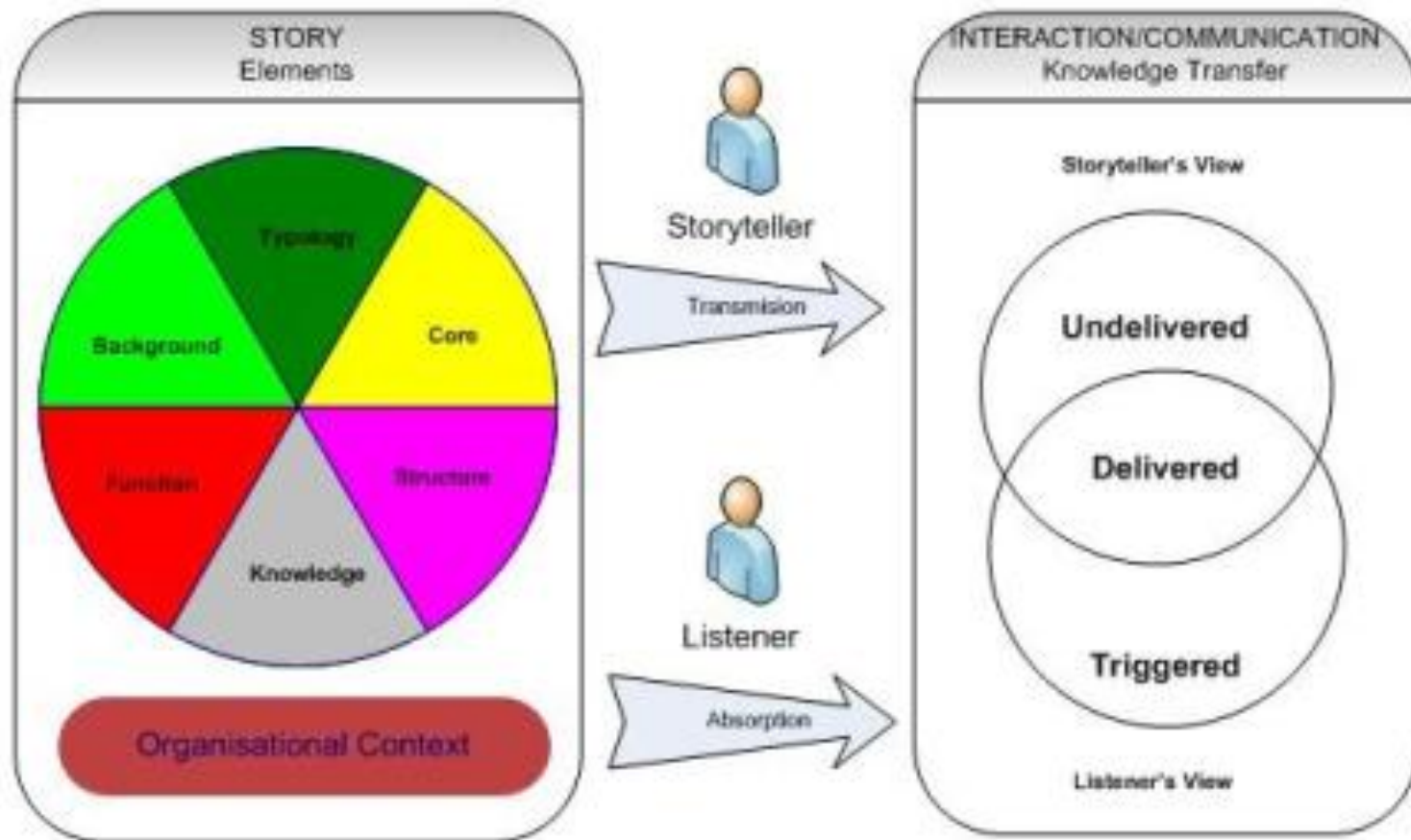

Αφήγηση ιστοριών ζωής

Figure 1. Framework for analyzing organizational stories

Η αφήγηση

Αφήγηση

Συνέντευξη

Δομημένη

Ημι-δομημένη

Ανοιχτή

Πλαίσιο συνέντευξης

- Αριθμός ερωτήσεων
- Γλώσσα
- Άτομα
- Διάρκεια συνέντευξης
- Συχνότητα επανάληψης
- Συνολική περίοδος συλλογής δεδομένων

Οι καλές Ιστορίες ωθούν τους ανθρώπους να αλλάξουν

Το πως
πιθανότητα

Οι ιστορίες απαιτούν
να επενδύσεις
συναισθηματικά

Τον τρόπο
που
σκέφτεσαι

Οι ιστορίες διατηρούν
το ενδιαφέρον σου
ζωντανό

Το πως
επηρεάζονται

Οι ιστορίες
ενδυναμώνουν
το μήνυμά σου

Το πως
συμπεριφέρονται

Οι ιστορίες σε ωθούν να
ενεργήσεις, να δράσεις

Μια διήγηση κάνει αυτό που δεν μπορούν ποτέ τα γεγονότα και οι γραφικές παραστάσεις

Να εμπνεύσει και να
κινητοποιήσει

Από την αφήγηση στο αφήγημα

- Ακουμπά σε κάτι οικείο αλλά συνεισφέρει σε νέα συνειδητότητα
- Συλλογική μνήμη
- Αναπαράσταση συλλογικής κουλτούρας
- Επεκτείνει την αξία πέρα από τη στιγμή
- Αυθεντικές ιστορίες ως στρατηγικά εργαλεία
- Δημιουργεί εσωτερικό αξιακό σύστημα
- Απομυθοποιεί

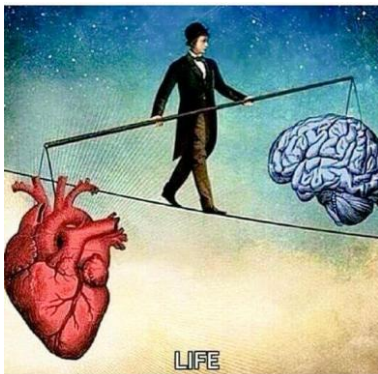
Τι προσφέρουν οι αποτελεσματικές αφηγήσεις

- Πλαίσιο
- Συσχέτιση
- Εμπλοκή
- **Κατανόηση**
- Ενσυναίσθηση
- Νόημα
- Μνημονικό αποτύπωμα

Αφήγημα και σχολείο

Η διαδικασία ανάπτυξης και μετάδοσης μηνύματος

- μέσω της αφήγησης για τα άτομα, το σχολείο στο παρελθόν
- όραμα για το μέλλον, μία νέα οπτική (Kaye, 1995)

Είδη αφηγήσεων-ιστοριών

Ιστορίες για αξίες και πιστεύω

Αξιοποιούνται σε δημόσιους οργανισμούς και επικεντρώνονται σε αξίες, ιδανικά και κοινούς στόχους!

Αφηγήσεις για αγαπημένα ή σημαντικά πρόσωπα

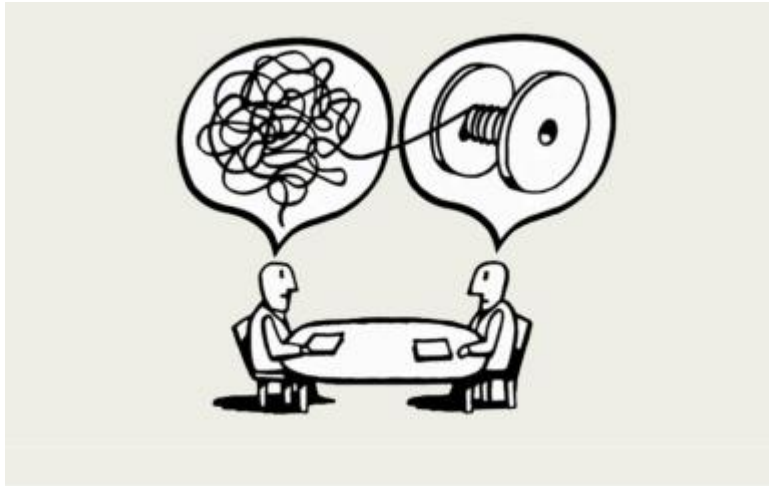
- Ιστορίες προσώπων
- Ιστορίες στη μνήμη προσώπων
- Ιστορίες για ήρωες

Ιστορίες για προσωπικά γεγονότα

- Περιπέτειες
- Κατορθώματα
- Ιστορίες αδικίας
- Ιστορίες αγάπης
- Ιστορίες ανακάλυψης
- Ιστορίες για όνειρα και στόχους
- Ιστορίες για γιορτές

Τρεις γενιές αφηγούνται για το σχολείο

Grand Tour Questions για ΠΑΡΟΝ (μαθητές/ριες)

1. Τι θα έλεγες σε ένα παιδί μιας άλλης χώρας για το σχολείο σου;
2. Πώς νιώθεις για το σχολείο;
3. Πες ένα περιστατικό που συνέβη στο σχολείο σου.
4. Τι κάνεις στα διαλείμματα;
5. Πώς περνάς το χρόνο σου μετά το σχολείο;
6. Αν τα χρόνια που πηγαίνεις στο σχολείο ήταν ένα βιβλίο. Τι τίτλο θα έβαζες; Πόσα κεφάλαια θα είχε; Τι τίτλο θα έδινες στο κάθε κεφάλαιο;
7. Αν μπορούσες να αλλάξεις κάτι τι θα άλλαζες;
8. Θα ήθελες να πεις κάτι άλλο;

Grand Tour Questions για ΧΘΕΣ (γονείς- παππούδες/γιαγιάδες)

1. Τι θυμάσαι από το σχολείο που πήγαινες;
2. Πώς αισθανόσουν τότε για το σχολείο;
3. Πες ένα περιστατικό που θυμάσαι από το σχολείο.
4. Τι έκανες στα διαλείμματα;
5. Πώς περνούσες το χρόνο σου μετά το σχολείο;
6. Αν τα χρόνια που πήγαινες στο σχολείο ήταν ένα βιβλίο. Τι τίτλο θα έβαζες; Πόσα κεφάλαια θα είχε; Τι τίτλο θα έδινες στο κάθε κεφάλαιο;
7. Αν μπορούσες να αλλάξεις κάτι τι θα άλλαζες;
8. Θα ήθελες να πεις κάτι άλλο;

Περιορισμοί δυσκολίες

- Ασύμμετρη πληροφόρηση
- Παραπλανητική πληροφόρηση

Μένουμε ασφαλείς αλλά όχι
αφανείς

Αφηγήσεις παιδιών για α φάση Covid

19

Δεν είναι σιωπή αυτό που συμβαίνει.

Είναι παύση.

Έτσι λένε όλοι.

Κανείς όμως στ' αλήθεια δεν ξέρει.

Τσέχωφ

Ερωτήματα

- Μένοντας σπίτι,
  - τι μου έλειψε περισσότερο;
  - τι εκτίμησα πιο πολύ;
  - τι μου έδωσε δύναμη;
- Επανεκκινώντας το σχολείο
  - τι με προβληματίζει;
  - τι μου δίνει αισιοδοξία;

συναισθήματα

- αποφυγή αναφοράς στο συναίσθημα
- αμφίθυμη κατάσταση
- ανάμεικτα ή ουδέτερα συναισθήματα
- *«Οι μέρες που ήμασταν αναγκασμένοι να μείνουμε στο σπίτι λόγω του κορονοϊού δεν ήταν ούτε ευχάριστες ούτε δυσάρεστες»*

εναλλαγή των συναισθημάτων

- «Στην αρχή μας άρεσε πολύ που δεν πηγαίναμε σχολείο και δεν είχαμε μαθήματα. Όσο όμως περνούσε ο καιρός, άρχισε να μας λείπει το σχολείο, οι συμμαθητές και οι δάσκαλοί μας»
- «Μόλις έμαθα ότι θα κλείσουν τα σχολεία, να πω την αλήθεια χάρηκα. Αλλά όταν έμαθα ότι δε θα μπορούμε να βγαίνουμε έξω, στενοχωρήθηκα αλλά δε με χάλασε και πολύ. Το να περνάς χρόνο στο σπίτι δεν είναι και τόσο άσχημο. Αλλά το να περνάς χρόνο στο σπίτι ενώ ξέρεις ότι εκατομμύρια άτομα πεθαίνουν από τον ιό είναι άσχημο»

ο κύκλος των συναισθημάτων

- **Στενοχώρια**
- *«Στενοχωριόμουν που δεν έβλεπα τους φίλους μου και τους συμμαθητές μου. Μου έλειπαν τόσο το σχολείο, όσο και οι δραστηριότητες και οι βόλτες»*
- **Βαριεστιμάρα**
- *«Στην αρχή, τις ημέρες μου τις περνούσα μέσα στο σπίτι. Αυτό δε μου άρεσε, γιατί πολλές φορές δεν είχα τι να κάνω»*
- **Κούραση**
- *«Περνώντας όμως το Πάσχα άρχισε να με κουράζει το γεγονός ότι δεν είχα κάτι να κάνω. Μόνο κοιμόμουν και έτρωγα»*

χαρά

- *«χάρηκα πάρα πολύ που έμαθα καινούρια πράγματα. Για εμένα ήταν και ωραίες στιγμές που έμαθα πράγματα στην καραντίνα»*
- *«Μου άρεσε γιατί όταν πήγαινα σχολείο δεν είχα ελεύθερο χρόνο να διαβάζω βιβλία, να ζωγραφίζω, να κάνω γυμναστική, ενώ τώρα που έκλεισαν τα σχολεία μπορώ να τα κάνω.»*

εαυτός- αυτοπραγμάτωση

- *«Όταν ξεκίνησε η καραντίνα νόμιζα ότι θα ήταν μια ωραία περίοδος γιατί θα είχα πολύ ελεύθερο χρόνο, θα κοιμόμουν περισσότερο και θα ασχολιόμουν με πράγματα που δεν είχα ασχοληθεί ποτέ στη ζωή μου. Πράγματι έτσι ήταν.»*
- *«Στην περίοδο της καραντίνας τα πέρασα αρκετά καλά! Πρώτα και καλύτερο είναι ότι έδωσα περισσότερο σημασία στον καθαρό και υγιεινό τρόπο ζωής, ξεκουράστηκα και είχα χρόνο να συζητήσω και να κάτσω πιο πολύ με τους γονείς μου»*

ελευθερία- συνειδητοποίηση

- *«Εκτίμησα πιο πολύ την ελευθερία των κινήσεων γύρω από το χωριό και την πόλη»*
- *«Εκτίμησα πιο πολύ το να έχω την ελευθερία να πηγαίνω όπου θέλω, ό,τι ώρα θέλω»*

φόβος

- *«Όταν ξανάρχισε το σχολείο, στην αρχή φοβόμουν μήπως δεν μπορέσουμε να τηρήσουμε τους κανόνες ασφαλείας»*

δραστηριότητες

- «Τον χρόνο μου τον γέμιζα ζωγραφίζοντας, παίζοντας βιντεοπαιχνίδια και παίζοντας λύρα μέσω Skype»
- «βρήκα λοιπόν δραστηριότητες που μπορούσα να κάνω μέσα στο σπίτι που με ευχαριστούσαν. Τέτοιες ήταν να ζωγραφίζω, να κάνω χειροτεχνίες, να παίζω επιτραπέζια παιχνίδια, να γυμνάζομαι και να διαβάζω βιβλία»
- «Έκανα πολλά πράγματα, έκανα γυμναστική, μιλούσα με τους φίλους μου με μηνύματα και έπαιζα βιντεοπαιχνίδια»
- «Παίζαμε επιτραπέζια παιχνίδια, βλέπαμε ταινίες, ζωγραφίζαμε μαζί με τα αδέρφια μου και η μαμά μου μας έφτιαχνε πολλά και ωραία φαγητά. Στην αρχή βλέπαμε μαθήματα στην τηλεόραση και μετά αρχίσαμε να μπαίνουμε στο niber όπου μας έστελναν τα μαθήματα εξ αποστάσεως»

Τι μου έλειψε

- Σχολείο
- Σχέσεις - φίλοι και συγγενείς
- Δραστηριότητες

σχολείο- μάθηση

- «Αρνητικό ήταν ότι σταμάτησε το σχολείο και δε μπορούσαμε να μάθουμε καινούρια πράγματα»
- «Είχα δυσκολευτεί λίγο με τα μαθήματα επειδή δεν πηγαίναμε σχολείο και δεν μας εξηγούσε ο δάσκαλος τις φωτοτυπίες και τις εργασίες.»
- «Μένοντας στο σπίτι, μου έλειψε πολύ το σχολείο και τα μαθηματικά»

σχολείο- επικοινωνία

- *«ότι δεν είχαμε σχολείο και δεν μπορούσαμε να βρεθούμε και να παίξουμε με τους φίλους και τις φίλες μας. Πόσο μου είχε λείψει να είμαι μαζί με τις φίλες μου»*
- *«Μένοντας στο σπίτι, μου έλειψε πολύ το σχολείο, ο δάσκαλος και τα μαθηματικά»*

σχολείο ως κανονικότητα

- «Μου έλειψε το σχολείο, οι φίλοι μου και οι υπόλοιποι συμμαθητές. Μου έλειψε το θρανίο μου, η καρέκλα μου, οι ασκήσεις μου -που κάποτε τις μισούσα και τώρα μου λείπουν πολύ. Μου άρεσε το σχολείο, ο χώρος μαθήματος, η αίθουσα υπολογιστών και η αυλή του σχολείου που είναι τεράστια. Μου έδινε δύναμη το σχολείο και ειδικά τα μαθηματικά. Όταν ήμουν στενοχωρημένος, κουρασμένος τα μαθηματικά μου έφτιαχναν τη διάθεση»

σχέσεις

- *«Μένοντας σπίτι μου έλειψαν οι φίλοι μου, οι θείες μου, τα ξαδέρφια μου, οι γιαγιάδες μου και ο παππούς μου. Αυτό που μου έλειψε περισσότερο ήταν ένα κανονικό πάρτυ γενεθλίων.»*
- *«Εμένα μου έλειψε το σχολείο, η γιαγιά και ο παππούς μου, τα ξαδέρφια και οι φίλοι μου, ο δάσκαλός μου και οι βόλτες με το αυτοκίνητο»*

δραστηριότητες

- «δεν μπορούσα να βγω έξω και να κάνω τις δραστηριότητες που ήθελα»
- «Το διάστημα αυτό δε μου άρεσε καθόλου που στην τηλεόραση έλεγαν πολλά ψέματα»

Τα θετικά της καραντίνας

- Οικογένεια
- Εαυτός
- Κοινότητα

Οικογένεια- βοήθεια

- «Υπήρχε όμως την περίοδο της καραντίνας και κάτι που μου άρεσε πάρα πολύ. Αυτό ήταν ότι μπορούσα **να βοηθώ** τους γονείς μου. Συγκεκριμένα **βοηθούσα** τη μαμά μου με το μωρό και τις δουλειές του σπιτιού και τον μπαμπά μου σε εξωτερικές δουλειές.»
- «Τον χρόνο μας τον περνούσαμε παίζοντας με την οικογένειά μου πολλά και ωραία παιχνίδια. Όταν ο μπαμπάς μου πήγαινε στη δουλειά, πήγαινα κι εγώ για **να τον βοηθήσω...** Κάποιες φορές πήγαινα με τον πατέρα μου στο δάσος για να κόψουμε ξύλα για το χειμώνα και άλλες φορές πηγαίναμε στο χωράφι. Εκεί φύτευα με τους εργάτες και χαιρόμουν πολύ που **βοηθούσα** τον μπαμπά μου»

οικογένεια -διασκέδαση

- «Κέρδισα χρόνο με τους γονείς μου»
- «Από την κατάσταση αυτή αυτό που μου άρεσε περισσότερο ήταν ότι περνούσα πολύ χρόνο με την οικογένειά μου. Όλοι μαζί παίζαμε παιχνίδια και **διασκεδάσαμε**»
- «Στον ελεύθερό μου χρόνο, μου άρεσε να βοηθάω τον μπαμπά και τη μαμά για **να παίζουν** μαζί μου. Τόσο καιρό ήθελα ο μπαμπάς να μου πάρει ένα παιχνίδι για το παίζουμε»

οικογένεια- εργασία

- «Μου άρεσε πολύ που ο μπαμπάς μου δεν πήγαινε **στη δουλειά**, οπότε ήμασταν όλοι μαζί στο σπίτι και φτιάχναμε διάφορα πράγματα»
- «Αυτό που εκτίμησα πολύ ήταν ότι οι γονείς μου **δε δούλευαν** και έτσι ήμασταν όλοι μαζί . Το βράδυ παίζαμε επιτραπέζια παιχνίδια και βοηθούσα τη μαμά στις δουλειές»

αξία της οικογένειας

- *«Μαλώναμε μεταξύ μας, όμως υπήρχαν και όμορφα πράγματα. Πλέον τρώγαμε όλοι μαζί οικογενειακά, μαγειρεύαμε με τη μαμά το μεσημέρι και το βράδυ μας διάβαζε παραμύθια. Παίζαμε όλοι μαζί. Άλλωστε η αγάπη και η ζεστασιά ήταν κάτι που μας έλειπε όλους. Δεν ήμασταν ποτέ έτσι δεμένοι στην καθημερινότητα πριν. Φυσικά αυτό που μας δίδαξε η απαγόρευση εξόδου, ήταν να μάθουμε την αξία της οικογένειας. Η μαμά, που είναι νοσοκόμα, μας μίλησε για το πόσο σημαντική είναι η υγεία και μας εξήγησε πόσοι άνθρωποι παλεύουν για αυτήν».*

δύναμη

- *«Δύναμη μου έδωσε που ξεκουράστηκα.»*
- *«το 13033 γιατί μπορούσαμε να βγούμε για λίγο έξω από το σπίτι»*
- *«η σκέψη πως προσπαθώντας όλοι μαζί ήταν σίγουρο ότι θα τα καταφέρουμε»*
- *«ήταν που εμείς ήμασταν όλοι καλά στο σπίτι, ενώ άλλοι άνθρωποι δίνανε μάχη για τη ζωή τους στα νοσοκομεία. Τέλος η αγάπη μεταξύ μας ήταν κι αυτή κάτι που μου έδινε δύναμη»*

δύναμη

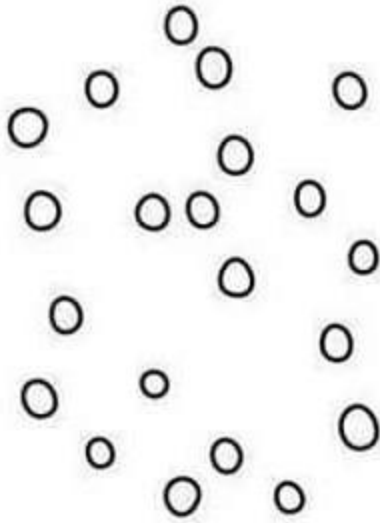
- *«Μου έδωσε δύναμη η αναμονή, να περιμένω να περάσει όλο αυτό για να συνεχίσουμε όλοι στην καθημερινότητά μας.»*
- *«Μακάρι να μου έδινε δύναμη κάτι, αλλά δε μου έδωσε»*

Συμπεράσματα

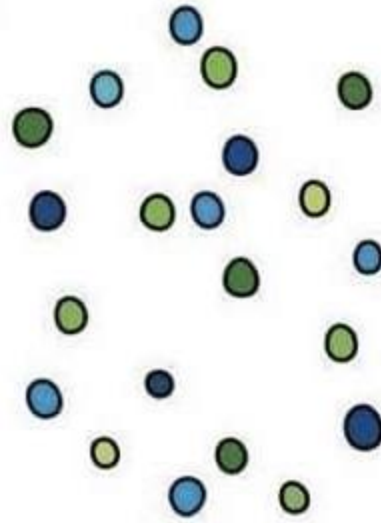
- **«Δεν μπορούσαμε να μείνουμε μακριά ο ένας από τον άλλον, ποτέ δεν μπορούμε»**
- **Τα παιδιά έχουν ανάγκη και από το μέλι αλλά και από το γάλα**
- **Αμηχανία, νέα τοπία εξαιρέσεων, εγείρουν θέματα δημοκρατίας**

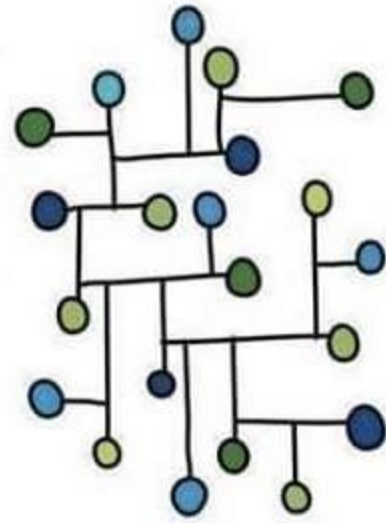
data:

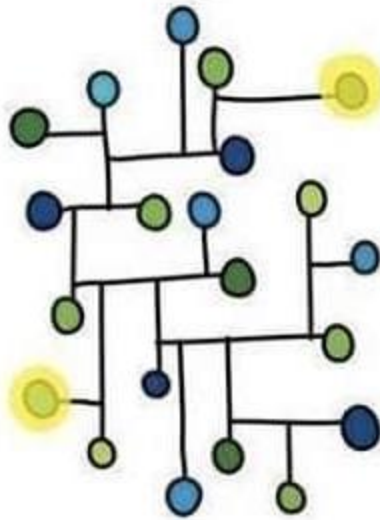
information:

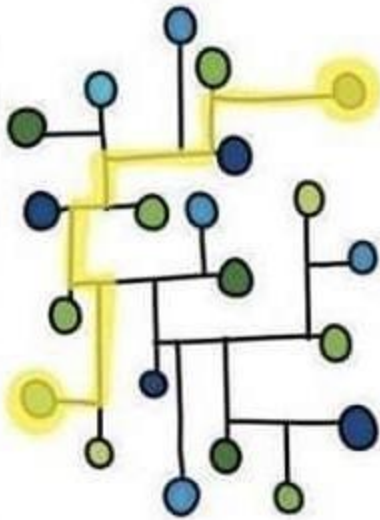
knowledge:

insight:

wisdom:

impact:

T.S. Elliot.

«Οι λέξεις της περασμένης χρονιάς, ανήκουν στη γλώσσα της περασμένης χρονιάς και οι λέξεις της επόμενης χρονιάς περιμένουν μία άλλη φωνή»